

Petrusbasiliek 31 augustus 2025 Lc 14,1.7-14

Lezingen

- 1. Sirach 3,17-18.20.28-29**
- 2. Hebr. 12,18-19.22-24a**
- 3. Lc 14,1.7-14**

Overweging

Wanneer je met de trein van Boxmeer naar Nijmegen reist, zie bij het binnenrijden van station Nijmegen aan de rechterkant het gebouw van het ROC. Daar staat een bord met een interessante tekst. 'Niet ieder kind wordt arts of advocaat,' staat erop dat bord geschreven. Het is een tekst die de overspannen verwachtingen van ouders over de toekomst van hun kinderen terug brengt bij de realiteit. Maar de tekst laat nog meer zien: namelijk dat we geneigd zijn om sommige beroepen hoger in te schatten dan andere. Daarmee gaat gepaard dat we mensen met die zogenaamd hogere beroepen belangrijker achten dan mensen met andere beroepen. Een hoogleraar aan de universiteit maakt meer indruk op ons dan een stratenmaker.

Het is niet alleen dat we sommige mensen belangrijker vinden dan anderen. We willen zelf ook belangrijk zijn. Je kunt belangrijk worden door steeds in de buurt te verkeren van mensen die in aanzien staan en macht hebben. Met de machthebbers sta je dan in de schijnwerpers. Zo kun je omhoog klimmen op de ladder van de publieke hoogachting.

In de evangelietekst van vandaag bekritiseert Jezus het gedrag van de mensen die bij een bruiloft de voornaamste plaatsen uitzoeken. Hij adviseert hen om juist de minste plaatsen uit te zoeken. Dan zou je de eer te beurt kunnen vallen dat de gastheer je uitnodigt om een hogere plaats in te nemen. Je zou de kritiek van Jezus op kunnen vatten als een slimme truc om in een publieke bijeenkomst bij veel mensen op te vallen en aanzien te verwerven. Maar de woorden waarmee Jezus deze gelijkenis besluit, tillen het advies van Jezus naar een ander niveau. Hij spreekt daar over zichzelf verheffen en vernederd worden, over zichzelf vernederen en verheven worden. In deze spreuk staat tegenover elkaar wat jezelf doet en wat je aangedaan wordt. Wanneer in de Bijbel passieve werkwoordsvormen worden gebruikt, is het altijd een beetje opletten. Als niet wordt gezegd wie vernederd en wie verheft, zou zo maar de gedachte kunnen opkomen dat God aan het werk is. Zo komt tegenover elkaar staan hoe mensen over zichzelf denken wie ze zijn in de ogen van God.

Het advies van Jezus is een aanklacht tegen de hybris: de hoogmoed en de groothedswaan; tegen de arrogantie waardoor mensen zichzelf hoger en belangrijker achten dan ze in feite zijn. Hybris is de vermetele overmoed van de mens die, in eigenwaan verstrikt, zich door niets of niemand een halt laat toeroepen, die zichzelf opblaast tot gigantische proporties en zo de ander verdringt. Het loopt uit op de minachting van de andere mensen en minachting van de door God gestelde orde.

Zichzelf verheffen en de ander minachten gebeurt niet alleen in de relaties tussen individuen, maar ook in de relaties tussen landen en volkeren. Een afschuwelijk voorbeeld van een dergelijk opgeblazen zelfbeeld is de rassenideologie van het

nationaalsociaalnationalisme. De Ueberschensch werd daarin gelijkgesteld met het Germaanse ras. Het gevolg was de industriële vernietiging van de zogenoemde Untermensch: van Joden, Sinti, Roma, van homoseksuelen en van gehandicapten. Maar ook in hedendaagse politieke verhoudingen komt zelfverheffing voor. Wereldleiders laten zich complimenteren door andere wereldleiders vanwege vermeende verdiensten. Ze pronken met de veren die ze niet verdiend hebben. Sommigen denken te kunnen beslissen over landen en gebieden van andere volken. Weer anderen reageren op een terreuractie met ongebreidelde wraak, met de vernietiging van een compleet land en de uithongering van een geheel volk.

In onze westerse wereld cultuur is het besef van een werkelijkheid die ons te boven gaat aan het verdwijnen. Het besef dat Gods geheim aanwezig is alles wat leeft, is tegenwoordig zeldzaam. Daarmee verdwijnt ook het besef van de ethische normen waarmee we onze medemensen en heel de schepping dienen te benaderen. De verruwing van onze omgangsvormen, de toename van het egocentrisme, het idee van eigen volk eerst; dat alles lijkt me samen te hangen met het verlies van het besef van transcendentie. Het leidt tot de hoogmoed waarmee we ons zelf tot de goden maken die hun eigen normen stellen.

Als alternatief voor de zucht jezelf te verheffen boven anderen reikt Jezus de nederigheid aan. Veel mensen horen het woord nederigheid niet graag. In het verleden zijn mensen vaak klein gehouden met een beroep op de nederigheid. Maar nederigheid is niet hetzelfde als jezelf te min achten en niet goed genoeg. Nederigheid is juist het besef van een goede verhouding tot God en tot de andere mensen. Dat besef bestaat voor de gelovige christen eruit dat hij weet dat hij instrument is van Gods liefde. We zijn niet meer dan dat, maar vooral ook niet minder. Het besef instrument te zijn van Gods liefde betekent niet dat we ons omwille van een valse bescheidenheid niet hoeven te ontwikkelen of dat we onze talenten en kwaliteiten ongebruikt moeten laten. Als we het gereedschap zijn waarmee God zijn liefde uitstraalt, is het belangrijk om ook goed voor dat gereedschap te zorgen. Een timmerman die zijn materiaal verwaarloost en het laat verroesten, is een slechte timmerman. Nederigheid is het besef dat onze talenten en onze gaven een geschenk van God zijn en dat we dat geschenk van God mogen ontwikkelen. Daarmee stralen we de liefde van God uit in eerbied en respect voor alles wat ons omringt: eerbied en respect voor elke medemens en voor de wereld waarin we wonen. Amen.

Pater Huub Welzen o.carm.